

TEMA 7 bis. O IMPERIO HISPÁNICO (S. XVI – XVIII)

O esplendor do imperio: os Austrias maiores.

A construción do Imperio hispánico comezou cos Reis Católicos, con eles naceu o Estado Moderno nas súas posesións. Carlos I, neto dos Reis Católicos, herdou gran cantidade de territorios e consolidouse como o soberano máis poderoso de Europa. Sen embargo o seu reinado estivo cheo de conflitos: sublevacións na península Ibérica pola cantidade de impostos para pagar campañas europeas, guerras con Francia, guerra contra os protestantes.

Felipe II mantivo o obxectivo de manter a hexemonía europea e a unidade católica nos seus reinos. Durante o seu reinado desenvolveu procesos inquisitoriais de persecución a outras relixións, enfrontamentos contra os turcos e afrontar a independencia dos Países Baixos (1566-1648).

A decadencia do imperio: os Austrias menores.

A crise do imperio se desenvolveu durante os reinados de Felipe III, Felipe IV e Carlos II. Ao longo dos seus reinados o imperio entrou en decadencia por varias causas:

- Os monarcas entregáronlle o mando do reino aos validos (xeralmente membros da nobreza que asumían o mando e responsabilidades reais).
- O descenso demográfico provocado por diversas guerras, epidemias, a emigración cara América...
- O esgotamento financeiro pola gran duración das guerras e por unha Corte incompetente e corrupta que non sabe administrar as riquezas en beneficio do imperio.

O reformismo borbónico:

Cando Carlos II morreu sen descendencia comezou unha guerra polo trono hispánico. O Tratado de Utrecht (1713) puxo punto e final ao conflito sucesorio, e o trono pasou a unha dinastía francesa: os Borbóns.

A instalación dos Borbóns con **Felipe V** (1700-46) supuxo importantes transformacións. Por unha banda, os territorios da Coroa de Aragón que apoiaran á candidatura dos Austrias durante a guerra perderon autonomía cos Decretos de Nova Planta, que deixaban patente a vontade centralizadora da nova dinastía.

Con **Fernando VI** (1746-59) e **Carlos III** (1759-88) puxéronse en marcha unha serie de reformas inspiradas no **despotismo ilustrado**, vixente en Europa, que pretendía modernizar as estruturas do país, aínda que sen modificar os privilexios dos grupos dominantes nin o poder absoluto dos monarcas. Houbo reformas no campo do ensino, agricultura, comercio, industria, comunicacións...e todos estes cambios permitiron certa recuperación económica da centuria anterior e incrementar a poboación, superando os 11 millóns no s. XVIII.

TEMA 8: AS REVOLUCIÓNS BURGUESAS

1. AS NOVAS IDEAS DO S. XVIII E XIX:

O liberalismo e os nacionalismos son dúas das ideoloxías cunha pegada máis fonda e maior influencia ao longo da Idade Contemporánea e na actualidade. As dúas configúranse orixinariamente en oposición ao Antigo Réxime desde dous puntos de vista diferentes:

O liberalismo porque supón poñer en cuestión o absolutismo e a sociedade estamental.

Xorde a partir dos séculos XVII-XVIII inspirado polas ideas da Ilustración, representando os intereses da burguesía e en clara oposición ao Antigo Réxime:

- Fronte a soberanía real xustificada na relixión e fronte ao absolutismo, defendían a **soberanía nacional** e a **división de poderes**, principios derivados da Ilustración. Isto non significa que renegasen da monarquía, senón que, nos sistemas liberais con monarquías, estas soamente exercen o poder executivo. O poder lexislativo recae nos Parlamentos e o xudicial, nos xuíces.
- Fronte á sociedade estamental, defendían unha **sociedade de clases** na que existise a igualdade ante a lei de todos os cidadáns. A posición neste sistema de clases vén determinada pola economía.
- Desde o punto de vista das institucións, as **Constitucións** van a ser as Leis Supremas dos sistemas liberais e van recoller tanto os dereitos dos cidadáns como a estrutura do poder político.
- Fronte á economía intervida e supeditada aos intereses dos estamentos rendeiros (clero e nobreza), defendían o **capitalismo** ou liberalismo económico, un sistema baseado fundamentalmente na **propiedade privada** e no **mercado libre**. Defendían a innovación nas actividades agrícolas e na industria. Querían liberar o traballo das limitacións dos gremios e acabar coa intervención do Estado na economía, que impedía ou limitaba o libre comercio.

O nacionalismo cuestiona a estrutura territorial dos Estados da Idade Moderna, que eran patrimonio dos monarcas, ben baixo a forma de Coroas formadas por territorios heteroxéneos ou ben baixo a forma de territorios con trazos comúns divididos en distintas entidades políticas. aparece deste xeito como un complemento do liberalismo, dado que o seu concepto de **soberanía nacional**, que demole as bases do Antigo Réxime, implica tanto a aparición dun suxeito político novo como o fortalecemento dos lazos que unen á nación no marco do patriotismo e dos seus símbolos: bandeira, himnos, idioma, etc...

O liberalismo, herdeiro directo dos principios da Ilustración, fomentará a partir do **derradeiro terzo do século XVIII** as revolucións políticas europeas e americanas contra o Antigo Réxime.

Estas revolucións aglutinarán tanto á burguesía, cuxos intereses representaba netamente o liberalismo, como os grupos populares descontentos co Antigo Réxime, e mesmo a determinados membros da nobreza e do clero que, malia pertencer aos estamentos privilexiados, tomarán partido na causa liberal para adaptarse ás novas estruturas políticas, sociais e económicas que xorden coas revolucións.

2. A INDEPENDENCIA DOS ESTADOS UNIDOS DE AMÉRICA:

En 1620 un grupo de puritanos ingleses descontentos coa Igrexa anglicana de Inglaterra decidiron irse a América. Era un territorio novo onde podían desenvolver con liberdade as súas crenzas relixiosas. Pouco a pouco foron chegando máis ingleses, que poboaron a costa leste de América do Norte e constituíron as chamadas **trece colonias**.

A orixe dos actuais Estados Unidos está nas **trece colonias** que na costa leste de América do Norte posuían os británicos. Estas colonias, establecidas a partir do século XVII, estaban sometidas economicamente aos intereses da metrópole, mais foron desenvolvendo uns vencellos entre elas cada vez máis intensos.

As **causas** da independencia dos EUA deben buscarse na **guerra dos Sete Anos** entre Francia e Gran Bretaña (1756-1763), conflito que rematou coa vitoria británica e, consecuentemente, coa perda por parte de Francia da meirande parte das súas posesións en América. Porén, a guerra tamén provocou un grande descontento nas Trece Colonias, que viron como, a pesar da súa colaboración durante a contenda, ao finalizar esta se lles incrementaban as taxas e as cargas fiscais para financiar a recuperación da metrópole.

Precisamente, un dos primeiros feitos no proceso da independencia é o simbólico **motín do té** (1773), no que un grupo de colonos protesta contra as taxas que gravaban ese produto botando ao mar un cargamento de té británico no porto de Boston.

A posterior **guerra** entre os colonos e a metrópole, na que destacarán figuras coma George Washington, comezará en 1776 coa firma da **Declaración de Independencia de Estados Unidos** o 4 de xullo por parte dos representantes das Trece Colonias no Congreso Continental de Filadelfia. A guerra foi longa e rematou en 1783 coa **Paz de París** na que o Gran Bretaña recoñeceu finalmente a independencia. Catro anos máis tarde, en 1787, aprobouse a **Constitución** de Estados Unidos, a primeira da historia, que recollía os principios do liberalismo político.

